

IDEEST VALMISTOOTENI

Pille Nõmm
Tallinna Sikupilli Keskkool
Joonistamise ja joonestamise, käsitöö ja kodunduse õpetaja

Kallis kolleeg!

Kirjutan Sulle loomingulisusest ainetes: joonistamises, käsitöös ja kodunduses.
Looming – see on suur kunst. Esitan noore, alles alustava, ja kogenud õpetaja vaatenurgad.

Noor õpetaja püüab koolis „ellu jääda”. Tal tuleb kõik n-ö korraga: õpilased ja aine, paberitöö ja suhtlemine.

Tahad teada, kuidas ja millest alustada?

Koosta kõigepealt töökava, nii endale kui kooli juhtkonnale. See on vajalik selleks, et mõtleksid järgi, mis Sa kooliaasta jooksul õpilastega teed, samas teised teavad, mida ja kuidas õpetad. Sul on põhiteemad, millest pead õppekava täites kindlasti kinni pidama, seejuures jättes koha loomingule, et mitte „maha käia”.

Looming aines tähendab igal aastal millegi teistmoodi tegemist, seejuures täites õppekava. Ei tohiks unustada, et õpilane teeb seda, mida õpetaja ütleb. Ole avatud, suhtle lapsega, märgi tööülesanded e-kooli üles (et nii õpilasel kui ka Sul endal oleks, kust vajadusel vaadata) ja võta kaasa vajalikud (näidis)vahendid. Kui Sul on näidisevahendite hulk väike, mõtle midagi välja – tee ise ja lase õpilastel end aidata. Ära alahinda õpilaste võimeid, kohati on neil väga nutikad ideed. Samas õpilane võib mingi töövahendi koju unustada, ole jaotamiseks valmis!

Looming on protsess ja igal aastal uus, ole valmis näitusteks, andekate õpilaste etteasteteks. On olemas igasuguseid konkursse, võta neist osa. Ikka mõni õpilane osaleb, näidates endaga ka õpetajat ja kooli.

Kõigepealt on õpilasel idee. Kust neid saada? Õpikutest, õpetaja materjalidest, ajakirjadest-ajalehtedest ja kust kõik küll veel. Kõige tähtsam on õpetaja materjal, valmistu enne tundi seda jaotama, võid ju teha oma materjalist ka paljunduse järgmiseks tunniks, siis kui õpilane on soovitu välja valinud.

Loovus on võime luua midagi, mis on nii ainuomane kui kasulik, mõelda ettekujutavalt ja originaalselt. See hõlmab uute ideede avastamist või seoste leidmist olemasolevate ideede vahel. See on erinevatele probleemidele sobivate lahenduste leidmise viis, mille juures rakendatakse muuhulgas ka senistest kogemustest sündinud teadmisi.

Loovus on ürgalgne, religioosne, tunnetuslik. Võime luua midagi eimillestki. Ta on teises uue loomine, ümberkorraldamine ning uudne vastastikune suhe.

Ehkki loovus on üldine, universaalne võime ja suutlikkus, on selle rakendamise viisid ja võimalused valdkonniti väga erinevad. Integreeri ainet teiste ainetega kui võimalik. Kõik ained on omavahel läbi põimunud, anna õpilasel võimalus end teostada. Nii tunnis kui väljaspool seda.

Loovus on seotud vabaduse ning loomuliku eneseväljendusega, ent tegija enese jaoks on see veel suuresti teadvustamata. Samas ilmnevad konflikt, tung ja tahe üldtuntud kultuuriliste

märkide ja mudelitega, mis võimaldavad autoril edastada oma sõnumeid ka kaasinimestele. Seepärast, võta alati, igal aastal rahvakunsti, see on ju meil nii rikas. Otsi ka oma juured üles, kui seda teinud pole.

Ära arva, et õpilane teab, ta ei tea ja ootab õpetajalt uusi teadmisi, mis jätavad ruumi ka loomingule.

Kunagi ära alahinda esmamuljet, see jätab õpilase teadvusse sügava jälje, nagu Sulle endalegi uude seltskonda sattudes. Samas ei tohi unustada, et Sa ei ole õpilase sõbranna.

KÄSITÖÖ

Ideaalne on olukord, kus kõik õppevahendid õpilastele asuvad aineklassis ning õpilane ei peaks kodust kaasa võtma erinevaid materjale ja/või töövahendeid. Kindlasti tuleks puuduste kõrvaldamiseks arutama tekkinud olukorda kooli juhtkonnaga ja nende kaudu koolipidajaga.

Kõik uus on hästi unustatud vana.

Lase õpilasel valmistöid teha vastavalt tema võimetele, hinda vastavalt. Ütle õpilasele aegsasti ette, kuidas sa hindad, anna infot, ta vajab seda.

Tee õpilastega valmistöid, siis on, mida näitusele panna. Las õpilased ise teevad kavandi, valige koos nende seast. Hinda õpilast, kelle kavand võitis, teostage, viige ellu. Kontrolli kulgu, vaata, mida oled planeerinud, kui ei kattu, tee märkmeid töökava juurde, siis on järgmisel aastal lihtsam planeerida. Kui on suuremahuline töö, aga teostamisjärgus, individuaalne või gruppitöö, mis tuleb hiljem kokku panna, siis määra klassist õpilane, KES paneb, muidu teed seda ise. Delegeeri.

Küsi endalt, mis on Sinu tugevus, ja rakenda seda siis koolis koos õpilastega. Vii ellu, kohe.

KUNST

Kunst on praktiline ala. Tuleb tihti ette, et kuulutatakse välja huvitav kunstiprojekt, mida sa õpetajana ei ole töökavasse planeerinud. Nüüd on õpetaja loomingulisuse koht, mida ta teeb. Selge on see, et õpilane teeb, mida õpetaja ütleb.

Alusta tundi teemakohase infoga, näita näitvahendeid, ükskõik, millised need ka poleks. Hoi ära õpilasi kursis näituseeluga, las nad käivad ka ise näitustel.

Õpilane talletab ikka läbi oma loomingu, väärtusta seda, sea klassis sisse loominguliste tööde koht. Pane õpilaste parimad tööd koolis/klassis üles. Laps tahab tunnustatud saada ja oma töid vaadata.

Noore „kunstniku” puhul tuleb hinnata tema sõnaseadmisvõimet koos praktilise tööga.

Mõtlemisvõime on see, mis õpilast edasi aitab. Õpilane on tulevikus ja võib-olla juba praegu kunstiblogija ja kultuuriluuraja, ühiskonnauurija ja keskkonnademonstrant. Arvuti on praeguse õpilase sõber. Ole moodne, pane netti õpilaste tööd näha, õpilane ja ta lähedased vaatavad hea meelega. Õpeta kunsti vaatama ja nägema, võrdlema, arutlema nähtu üle ja samuti oskust oma arvamust põhjendada, kasutades lihtsamat erialast terminoloogiat. Õpetaja toetab noorte kujunemist avara silmaringiga sallivateks inimesteks, kel on oma arvamus ja kes suudavad seda ka põhjendada ning väljendada loominguliselt. Õpetaja aitab tuua noortele kunsti lähemale.

Õpilane armastab väljakutseid, võimalust olla suur, teha midagi „päriselt”. Ära alahinda õpilast kunagi, hinda objektiivselt, õpilased hindavad seda väga. Luba õpilasel olla originaalne, hinda seda.

Hoia varuks teemasid, mis „töötavad” alati, ettenägematute asjaolude tarbeks.

Ole ise aktiivne, maali ja joonista, teosta end loomingus, siis saad seda ka õpilastele õpetada.

KODUNDUS

Märksõnadeks on praegu teadmiste põhisus, keskkonnateadlikkus, taaskasutus.

Taaskasutus ehk korduvalt kasutamine on praegu väga populaarne. Tegele sellega. Loo sidemeid.

Keskkond meie ümber on tähtis, hooli sellest, õpeta hoolima. Elus algab kõik pisiasjadest.

Kes ütles, et lauakombeid ja lauetiketti ei või õppida näiteks sünnipäevalauas?

Tutvusta oma nõudmisi juba esimeses tunnis, siis teavad õpilased sellega arvestada. Ära unusta, et Sinu õpetatav aine ei ole õpilastele ainuke!

Poisid armastavad väga süüa teha ja süüa otse loomulikult ka. Tule neile vastu ja kirjuta see töökavasse aegsasti sisse.

Veerandi jooksul võiks kuskil väljas käia ja seeläbi midagi õppida, poistele see väga meeldib. Valmista tund alati ette, õpilane ei armasta, kui õpetaja tuleb tundi „nii möödaminnes”.

Kui annad tunde ka keskkoolis, siis siin on valik teemasid, mida õpetan. Võib-olla leiad siit midagi enda jaoks. Siin on veel üks tunnikonspekt Eva Veeberilt, praktikandilt ja noorelt õpetajalt koolis.

AINEÕPETAJA TUNNIKONSPEKT

Klass: 10. klass.

Tunni teema: Etikett. Mehe rõivastus. Ülikond, selle kandmine.

Aeg: 11. veebruar 2009.

Üliõpilase nimi:

Koolipoolne juhendaja:

Juhendaja ülikoolis:

Tunni eesmärgid: õpilane teab, mis on etikett;

tunneb meeste rõivastusetiketi peamisi reegleid;

teeb vahet ülikonnal, smokingil, frakil.

Õppevahendid antud tunnis ja kasutatud kirjandus:

Õpetajale – PPT slaidishow, konspektiivsed materjalid.

Õpilastele – tööleht kordamiseks.

Õpik – materjalid Internetist, T. Tšatšua „Etikett töö ja kodu”.

Kodune ülesanne: kaasa võtta lips.

Tunni käik:

Tunni osad:	Tegevused:
Sissejuhatus / häälestus / eesmärgi sõnastamine	<p>Tunni alustamine. Tervitamine: õpilased sisenevad klassi, panevad kõrvale segavad asjad. Silmside klassiga, tervitamine. Tutvustan ennast, räägin, kes olen, kuidas töö välja nägema hakkab.</p> <p>Häälestus: näitan paari pilti arvutiekraanilt. Täna hakkame põhjalikumalt tegelema etiketiga, peaasjalikult rõivastusetiketiga.</p> <p>Eesmärgi sõnastamine: tänase tunni eesmärk on tutvuda meestesse puutuva rõivastusetiketiga; õppida selgeks, mis vahe on ülikonnal, frakil, smokingil; millal mida ja kuidas kanda.</p>
Õppimine / meetodid	<p>Varemõpitu kordamine: mida mäletate eelmisest tunnist? Mis on oluline riietumise puhul? Sobivus kehaga, mugavus, kvaliteetsus, sobivus antud olukorras.</p> <p>Uue materjali esitamine: PowerPointi slaidishow.</p> <p><u>Etiketi mõiste.</u> <i>Etikett on oma olemuselt mudel, näidis või eeskuju, kuidas midagi teha.</i></p> <p><u>Mehe rõivastus.</u> Igapäevane, pidulik.</p> <p>Märked kutsel – tume ülikond, smoking, frakk (võõrkeelsed nimetused).</p> <p>Tumeda ülikonna, smokingu, fraki tutvustamine.</p>
Pegeldumine / kinnistamine	<p>Õpitu kinnistamine: jagan töölehed erinevate ülesannetega (pildid ülikonnast, smokingust, frakist – kirjutada juurde nimetus, millal kantakse; lünktekst).</p> <p>Töölehtede kontroll: vaatame antud vastused koos üle, vastan tekkinud küsimustele.</p> <p>Pegeldumine, frontaalne küsitlus: mida uut tänases tunnis õppisite, teada saite? Mis on teie jaoks oluline, mida meeles pidada tahate?</p> <p>Kodune ülesanne: kaasa võtta lips, järgmisel korral räägime lipsust lähemalt, õpime lipsu siduma, selle eest saate ka hinde.</p> <p>Õpilased panevad asjad kokku, kena päeva jätku, kohtume järgmisel nädalal!</p>

Töökava teemasid:

Etikett. Mees. Riietumine. Ülikond, selle kandmine.
Lips. Iseloom. Kandmine. Lipsusõlme sidumine.
Etikett. Naine. Riietumine. Igapäevane ja pidulik.
Soeng. Päevane ja õhtune.
Kooli lõpusõrmuse kavand, konkurss. Parima teostamine.
Etikett. Käitumine lauas. Salvrätikud lauakujunduses.
Lilleseade. Spiraalkimp.
Idamaa köök. Söömine pulkadega.
Meeskonnatöö. Üldpõhimõtted. Harjutused.
Seksuaalkäitumine puberteedieas. Esteetika.
Karjääri planeerimine. Oskused, võimed.
Karjääri planeerimine. Olukord tööjõuturul.
CV koostamine, asetamine netti, vastavasse portaali.

Kui oled koolis kogunud nii mõndagi, siis võta võimalusel alati praktikandid vastu. Õpeta neid õpetama. Sa õpetad iseendaga, oma eeskujuga!

Käi võimalusel end kodu- ja välismaal täiendamas, usu, seal tehakse kõike teistmoodi. Õpi kogemusest. Ka halvast kogemusest on midagi õppida, rääkimata heast.

Õpetaja õpib kogu elu, teiste teadmistest ja ümbritsevast, ära kunagi loobu huvitumast!

Looming on see, mis **ise** teed. Õpilased on Sinu visiitkaart.
Siin ainult näpunäited, kui ei tea, mida teha. Sa ise teed tunni selliseks, nagu soovid.